

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Quæ permutatio in causis spiritualibus fieri possit absque simonia. punct.
15.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

ra speciali potestate ab Ecclesia recepta constituitur. Nam aduocatus, qui absque mandato ad patrocinandum assumitur, allegando de iure non perit proprie ad officia Ecclesiastica, de quibus hic sermo est, sed ille tantum, qui speciale habet ab Ecclesia, vel Episcopo mandatum, seu potestatem? alio nomine solet vocari syndicus, de quo est *titul. in decretal. ex eius cap. unico* colligitur illum esse, cui generaliter Ecclesie negotia commendantur. Nomine vero caldali idem fetē significatur: nam ut ait Glossa *illo cap. saluator. & Lessius & Suar. locis citatis*. Denique nomine iudicis significatur habens iurisdictionem loco Episcopi. Quando autem iurisdictione administranda spiritualis est, omnes conueniunt simoniacam esse, si vendatur, at quando solum ad res Ecclesiasticas temporale gubernandas communicatur, est difficultas; an venditio huius iurisdictionis sit simoniaca, & videtur non esse; quia nihil habet spirituali annexum: & ita sentit glossa *cum Hugone in c. saluator verbo & iudicem in fine*. Deinde quia videmus possidentes has iudicaturas alteri resignare pecunia sibi data, aut pensione sibi concessa: quae est quaedam virtualis venditio horum officiorum. Nihilominus Suar. *illo cap. 29. num. 10.* existimat nomine iudicis significari illo cap. iudicem temporalem, quem constituit potest Episcopus vbi habet iurisdictionem temporalem: quia iudex hic temporalis censetur administrator rerum Ecclesiasticarum, siquidem illi populi sunt Ecclesie, sicut Maior domus dicitur administrator rerum Ecclesiasticarum quia res quas administrat, pertinent ad Ecclesiam. Ergo continentur sub illa generali prohibitione, atque adeo est Simonia eius venditio. Vtraque sententia videtur probabilis. Pro prima facit, quia populi subiecti iurisdictioni Episcopi non proprie dici debent res Ecclesiasticae, quia neque in cultum Dei, neque in sustentationem ministrorum Dei sunt ordinati, ac proinde illorum iudex temporalis non proprie administrator rerum Ecclesiasticarum dici debet.

Vltimo aduerto, Vrbani Pontificem, cum in *suprad. cap. saluator.* constituit generale prohibitionem vendendi res Ecclesie, nullo modo intellexisse res Ecclesie secundum se spectatas: hae enim vt iam diximus absque Simonia vendi, alienarique possunt, sed intellexisse res Ecclesie quoad earum administrationem.

PUNCTVM XV.

Quae permutatio in causis spiritualibus fieri possit absque simonia?

SUMMARIVM.

1. Extra materiam beneficiorum nulla permutatio est simoniaca.
2. Tractare partes de permutationis beneficiis, & se vicissim obligare sub conditione si superior consenserit. Licetum est.
3. Permutatio beneficiorum, & cuiusvis iuris spiritualis, si auctoritate propria fiat, est Simonia iuris humani.
4. Talis permutatio est nulla.
5. Permutatio beneficiorum auctoritate superioris licita est.
6. Fieri potest coram eo, qui potestatem habet beneficia conferendi.
7. Et fieri potest singulis mensibus.
8. De quibus beneficiis permutatio intelligatur.
9. Auctoritate ordinarij non potest fieri permutatio inter iura ad beneficia.

1. Certum est extra materiam beneficiorum nullam permutationem esse simoniacam: quia nullibi inuenitur prohibita. Nam licet in *cap. quam pio 1. quast. 2. & in cap. super eo De transact. & cap. cum pridem, & cap. ult. de pactis* prohibeatur generaliter omnis pactio, quae pro spiritualibus consequendis fit: hoc enim intelligi debet quando fit pactio dandi temporale pro spiritualibus: dum enim id quod datur ab spiritualibus obtinendis distinguunt, satis significat loqui de temporalibus muneribus dato pro spiritualibus, vt recte explicat Suar. *lib. 4. de Simon. cap. 31. num. 20.* cum glossa *in cap. quam pio 1. quast. 2. verbo Pactio, & in cap. ult. de Pactis. verbo cessare.* vbi Abbas, Cardinal. & alij. Idem tenet Soto *lib. 9. quast. 5. in fine, Tolet. lib. 5. cap. 88. num. 2. Lessius lib. 2. cap. 35. dub. 4. num. 31.*

Haec autem spiritualia, vt notauit Suar. *num. 21.* duplici sunt differentia. Quaedam pure spiritualia vt sacramentum, sacrificium, oratio, consecratio, &c. alia mixta, quae habent aliquid corporale antecedenter annexum, vt vasa, & vestes factae, &c. De prioribus commutandis, vel non commutandis nunquam fit in iure mentio, sed solum cauetur, ne pretio vendantur: *c. ad nostram, c. non satis, c. cum in Ecclesia, de Si-*

monia. De posterioribus etiam nullum inuenitur ius prohibens permutationem vnius pro alio eiusdem ordinis: imo in *cap. ad quastiones, De rerum permutat.* approbatur permutatio vnius Ecclesie pro alia facta, vbi glossa reddit rationem; quia spirituale spiritualibus commutatur. Verum est glossam illam expostulare auctoritatem superioris ad hanc permutationem faciendam. Sed hoc ideo verum est, vt dicit Suar. *supra* vel quia sic permutatio simul beneficiorum: vel quia Ecclesia parochialis non potest alicui conueniunt vni denno sine praetati auctoritate. At si res spirituales sint omnino sub libera potestate, & dispensatione commutantur, non erit talis auctoritas necessaria.

2. De materia autem beneficiorum in primis praemittendum est, simoniacum non esse, neque illicitum ante confessionem praetati tractate partes de permutatione, etiam sub onere pensionis, & se vicissim obligare si superior consenserit. Ratio est, quia nullibi inuenitur haec obligatio, & mutus contractus prohibitus. Nam in *cap. quastum, & alij. relatis.* solum prohibetur permutatio sine Episcopi consensu. At haec obligatio non est permutatio, sed via ad illam, neque est pactio absoluta de permutatione, sed conditionata, quae non habet effectum, quousque superior consentiat, & ita tradunt communiter doctores, Frederic. Senel. tractat. de permutat. benefic. *quast. 38. num. 64. & 65. Cardin. in cap. quastum quast. 39. num. 23. Suar. lib. 4. de Simonia cap. 3. a num. 7. Flamin. Paris. lib. 6. de resignat. benefic. quast. 2. a num. 40. Valen. 2. 2. dist. 6. quast. 1. p. 3. vert. quarta pag. 1661. Lessius lib. 2. cap. 35. dub. 15. num. 92. his positus.*

3. Dico primo Permutatio beneficiorum, & cuiusvis iuris spiritualis beneficia concernentis, si fiat auctoritate priuata est illicita, & simoniaca contra prohibitionem Ecclesie habetur, *cap. cum olim cap. quastum, de rerum permutat. cap. maioribus de Præbendis, cap. ult. de Pactis*: ita est communis doctorum sententia, vt videtur est in *Rebuff. in praet. 3. p. 4. de permutat. n. 52. Vgolin. tab. 1. cap. 27. Radoano tit. de Simonia part. 3. cap. 3. & 13. Suar. lib. 4. cap. 31. num. 8. Valen. dist. 6. q. 26. part. 3. vert. ac videtur pag. 1659. etiam conuenit glossa, & Innocent. in *cap. quastum, de rerum permutat.* dicentes praebendas eiusdem Ecclesie, & eiusdem rationis posse permutari priuatum, sed Holstenf. Panormit. & alij ibi & doctores *supra* relati non admittunt exceptionem, & merito quia ius non admittit, cum prohibitio sit generalis. Quod a fortiori procedit in casu quo permutatio fiet in manibus superioris, & permutantes inter se conuenient de danda pensione ei, qui pinguius beneficium in alium resignauit, aut permutauit, vt bene dicit Valen. *quast. 16. p. 3. vert. tertio modo pag. 1659. & Man. Rodrig. 2. tit. sum. c. 95. n. 6. cum Arag. 100. art. 4. vert. est aliud dubium in 3. conclus. pag. 1121.**

4. Ex hac conclusione infero cum Lessio *lib. 2. c. 35. dub. 17. num. 100. & multis alijs*, quos refert & sequitur Nicol. Garcia de *benefic. 11. p. c. 4. n. 6.* permutantes propria auctoritate beneficia, aut ius ad illa effectiue actum iniuriam, & nullam, ac proinde non posse propria auctoritate beneficium retinere: superior tamen posse in penam commissi criminis eos per sententiam beneficiis priuare, vt patet *ex cap. olim 7. De rerum permutat.* non tamen amittere ea ipso facto, imo neque incurtere censuras secundam probabilem sententiam.

5. Dico secundò permutatio beneficiorum auctoritate superioris licita est. *cap. inter de Præbendis, cap. quastum, cap. cum vniuersorum, & cap. cum olim, & cap. ad quastiones, de rerum permutat. & cap. vnico eodem tit. lib. 6. & Clement. vnica, de Rerum permutat. & tenent omnes doctores.*

Cuius autem superioris consensus requiratur, traditur in *cap. quastum de rerum permutat. cap. admonet 4. de Renunciat.* vbi enim affirmatur requiritur consensus Episcopi. Nomine Episcopi venit intelligendus qui habet iurisdictionem Episcopalem, etiam si dignitatem Episcopalem non habeat, vt est capitulum sede vacante, ita Suar. *lib. 4. cap. 32. num. 11.* cum glossa *in dicta elem. vnica de rerum permutat. verbo concedatur, & ibi Zabarella q. 12. & Rota decif. 111. q. 312. alijs in tit. de rerum permutat. decif. 5. & 6. in nouis.*

6. Difficultas est de praetato inferiore non habente Episcopalem iurisdictionem pertinet tamen ad ipsum collatione beneficiorum, an inquam approbatio eius sufficit ad permutationem faciendam absque consensu Episcopi?

Et quidem si habeat praescriptam consuetudinem approbandi permutationes, nemini est dubium sufficere cum ratione consuetudinis ius acquirat, vt ex *Rebuffo, & glossa* notauit Suar. *supra* & Lessius *lib. 2. cap. 34. dub. 36. num. 196.* si vero non habeat hanc consuetudinem etiam ad ipsum pertinet collatio, seu institutio beneficiorum, non sufficit ad permutationes approbandas ita Suar. *lib. 4. c. 32. n. 14.* affirmans esse communem sententiam, & in praxi sequendam. Nihilominus tamen sufficere huius approbationem, neque requiri consensum Episcopi tenet expressè Angel. *verbo permutatio num. 5. Syluest. pi tenet expresse Angel. verbo permutatio num. 5. Syluest. permutatio 2. q. 2. Sotus lib. 9. q. 5. art. 2. & q. 7. art. 2. & vt probabile defendit Suar. *supra*, & verè est, & videtur probari*

ex cap. unico de verum permutat. in 6. ubi approbatio, & consensus Episcopi requiritur in permutatione beneficiorum, quæ ipse conferre potest, non in aliis; dicitur enim ibi, qui fecundum formam iuris sua beneficia in eadem diocesi ad tuam collationem spectantia permutare volentes, liberè, & sine fraude in manibus tuis ipsa resignent. Ergo quæ ad collationem Episcopi non pertinent, non tenentur in manibus Episcopi resignare. Ratio vero est; quia consensus Episcopi in permutationibus ideo spectatur, quia sine illo nec renunciatio beneficij, nec alterius obrenctio fieri potest; cum ergo possit absolute beneficium resignari, aliudque de nouo obtineri sine Episcopi consensu, quando ad illam collatio, ubi institutio non est, spectat; non est cur dicamus esse necessarium eius consensum; & tandem quia ille prælati, ad quem collatio beneficiorum spectat; habet in hac parte iurisdictionem Episcopalem; siquidem beneficiorum collatio propria est Episcopi. omnes B. s. l. c. 19. quæst. 7. Ergo quoad tales actus rectè comprehendi potest sub nomine Episcopi.

7. Coram iis ergo qui possunt beneficiorum permutationes approbare, potest fieri permutatio in singulis mensibus: ita Frederic. Senef. in tractat. de permutat. benef. n. 30. cum seq. Cota de res. l. n. 7. Et per totam de verum permutat. in nouis Rebuff. in praxi titulo de permutat. benef. n. 36. Tufchus in tractat. de visitationib. c. 38. n. 32. Hieronym. Gonzalez cum alijs super reg. 8. cancellar. glossa 14. n. 33.

8. Circa supradictam doctrinam de permutatione beneficiorum aduerto, intelligendum esse de beneficiis propriis, de quibus habetur ius in re, est illorum non habere ut possessor, ita Francus c. ultim. de verum permutat. in 6. n. 16. & ibi Gambara num. 86. Petr. de Perusio tractat. de permutat. benef. l. 1. part. quæst. 1. num. 1. Mantica de tacitis, & ambiguis conventionibus. lib. 25. l. 9. n. 2. Et 9. Et alijs, quos sequitur Garcia l. 1. p. de benef. c. 4. n. 15. Et 16. & constat ex c. olim, cap. quæstionum de verum permutat. Et cap. unico eodem tit. lib. 6. Adde non solum beneficia debere esse propria permutantium, ut possit ordinari permutationem approbare, sed necessariè requiri quod beneficia non sint referenda Sedi Apostolicæ, quia de iis non potest Episcopus disponere & permutationem approbare, ut pote qui non potest eorum collationem facere: ita multis relatis Garcia supra n. 82. esse contra tenet Gambatus in c. v. de verum permutat. in 6. à num. 33.

9. Ex qua doctrina infero non posse fieri permutationem auctoritate ordinarij inter iura ad rem: v. g. præsentarius, aut electus es ad beneficium, non poteris in fauorem alterius tuam præsentationem resignare, ut ipse suam præsentationem, & expectatiuam tibi resignet. Ratio est; quia hæc iure sunt personalia tantum, ut rectè notauit Panorm. in c. v. olim de rer. permutat. à num. 4.

Sed dices, quid si patronus consentiat, ut in alium tuam præsentationem resignes, & similiter, alius obineat facultatem à Papa transferendi suam expectatiuam, poteritne permutare ex consensu ordinarij? Respondet Suar. lib. 4. l. 3. n. 19. posse & consentit Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 36. num. 109. & Gambara in Rubr. de verum permutat. in 6. n. 8. Et in illo cap. unico n. 42. Contrarium tamen ut probabilis tenendum est eum communi sententia, ut testatur Flamin. lib. 2. de resignat. benef. quæst. 23. n. 15. Zerola 2. p. ver. renunciat. §. 1. Ioann. Nicol. De linas lib. 2. de iure patronat. q. 2. num. 165. Azor 28. cap. 29. quæst. 22. Nicol. Garc. l. 1. part. de benef. c. 4. n. 17. Ratio est, quia ordinarius solum habet potestatem ad admittendas permutationes beneficiorum, non electionum ad beneficia, ut constat ex suprad. capit. non igitur illi attribuenda est.

PUNCTVM XVI.

Possint ex consensu ordinarij in permutatione beneficiorum compensari fructuum inæqualitas pecuniâ, vel pensione absque Simonia;

SVMMARIVM.

1. Nequaquam id fieri potest auctoritate Episcopi.
2. Alij affirmant illius auctoritate pensionem imponi posse.
3. Probabilis est oppositum.
4. Neque potest permutari beneficium cum pensione, quia non sit in titulum beneficij erecta.
5. Neque possunt partes inter se convenire, ut vnus, scilicet resignatarius integre soluat expensas bullarum vicinque, nisi ex consensu Pontificis.

DE auctoritate Pontificis nulli est dubium, quia Pontifex potest separare ius fructuum à titulo spirituali; potest ergo concedere habenti ius fructuum, ut ratione illius aliquid recipiat. Episcopi autem auctoritate fieri nequaquam potest; quia non valet ipse fructus à titulo spirituali separare.

unde translatio titulo & ius ad fructus necessariè transfertur. Si ergo pro hoc iure consentiret pretium exigi, & esset iniustum, & simoniacum: ita tenet glossa in c. cum pridem de pactis, Lessius lib. 2. c. 35. dub. 17. n. 104. S. ad hoc Suar. lib. 4. cap. 34. à num. 10.

Neque obstat cap. ad quæstiones. De verum permutat. ubi Clemens II. approbat commutationem factam vnus Ecclesiæ Parochialis, & illius possessionem, cum alijs Ecclesiæ, & illius possessionibus, compensata inæqualitate possessionum per pecuniam, sic tamen ut illi contractus nequaquam sibi iniucem miscerentur. Non inquam obstat, ut rectè expendit Suar. cum alijs lib. 6. cap. 34. n. 13. quia possessiones illæ erant merè temporales, & sub dominio temporali Ecclesiarum. Quapropter illarum permutatio non erat inhibita, imo potius concessa, ut notat Glossa. Poterat ergo in harum permutatione compensari inæqualitas possessionum refula certa pecuniæ quantitate. Quoad permutationem vero Ecclesiæ, seu beneficij, & fructus ei annexi ratione rituli, quales sunt decimæ, primitiæ, & oblationes, nequit ex consensu ordinarij inæqualitas horum fructuum pecunia compensari: neque de hoc casu loquitur supradictum caput.

2. Difficultas vero est; an ex consensu ordinarij possit inæqualitas fructuum spiritualium, scilicet, decimarum, primitiarum, & oblationum per impositionem pensionis compensari? v. g. est permutatio faciendæ de beneficio tenui cum pingui, poteritne ex ordinarij consensu imponi beneficio pinguius aliqua pensio & sic permutatio concludi.

In hac difficultate est prima sententia id fieri posse ex auctoritate ordinarij, quia ordinarius iusta causa intercedente potest pensionem imponere, ut tenet Gigas de pensionib. quæst. 6. referens Oldrad. Felin. Anton. de Butrio, Innocent. Immolam. P. Ancharan. Decium, & Caccialupum, Zerola in praxi Episc. 2. par. ver. pensio num. 1. cum Paulo Romano tractat. de pensionib. c. 15. n. 10. Et c. 1. §. redeundo n. 5. Hieronym. Gonzalez super reg. 8. cancellar. glossa 5. n. 27. Sed in tali permutatione ob inæqualitatem fructuum compensandam est causa iusta ut dicit Lessius lib. 2. de iust. cap. 34. dub. 38. num. 205. vers. tertio. Ergo fieri potest auctoritate ordinarij hæc permutatio: & ita docent in propriis terminis Nauar. conf. 43. de Simonia n. 4. quem sequitur Ioan. de Nicol. De linas de iure patronat. lib. 2. quæst. 18. num. 161. Hieronym. Gonzalez alijs. relatis supra, Et 14. num. 38.

3. Verum contraria sententia communior est, & in praxi magis recepta, scilicet non posse auctoritate ordinarij in permutatione beneficiorum imponi pensionem super beneficium pingue: ita docent pluribus relatis Nicol. Garcia l. 1. part. de benef. cap. 5. n. 341. Et n. 344. Suar. lib. 4. cap. 34. n. 16. Valen. disp. 6. q. 16. p. 3. in fine. Man. Rodrig. 2. sum. c. 65. num. 6. cum Arag. quæst. 100. art. 4. vers. est aliud pag. 112. 2. Mouentur ex eo, quod Episcopus prohibet beneficia conferre cum diminutione in titulo, ut beneficia sine diminutione conferantur: si autem consentiret in pensionem, iam beneficium cum diminutione conferret. Præterea, quia iam consuetudo, ut bene dicit Valen. supra huiusmodi facultatem Episcopi denegauit. Quocirca solum auctoritate Papæ hæc permutatio firmari potest.

4. Ex qua doctrina à fortiori sequitur, non posse auctoritate ordinarij permutari beneficium, cum pensione, quæ non sit erecta in titulum Beneficij. Tum quia ordinarius non habet potestatem imponendi pensionem, ergo neque illam transferendi. Tum etiam quia in c. quæstionum, & c. olim de verum permutat. Et cap. v. eodem tit. lib. 6. ubi ordinariis committitur potestas admittendi beneficiorum permutationes, de proprijs beneficijs sermo est, & ita docent ut probabilis Suar. lib. 4. cap. 33. num. 4. Nicol. Garcia de benef. l. 1. part. cap. 4. num. 18.

5. Huc etiam spectat non posse partes inter se a absque ordine ad consensum Pontificis convenire, ut vnus, scilicet cui est facta resignatio integre soluat expensas bullarum penitentium ad vtrumque, quia hæc pactio est simoniaca; si quidem petitur à resignatario aliquid onus pretio æstimabile, quod de iure non inest: de iure enim quilibet proprias bullas tenetur soluere: & ita tradit Suar. lib. 4. de Simon. cap. 34. numer. 19. sine cum Nauar. lib. 5. consil. tit. de Simonia. conf. 59. Et 51. & consentit Flamin. tit. 2. de resignat. benef. lib. 14. quæst. 7. num. 9. Nicol. Garcia l. 1. p. de benef. cap. 3. §. 2. numer. 147. Addit tamen Flamin. supra, & Azor. 2. part. lib. 7. cap. 27. q. 7. supradicta procedere, in casu quo resignatarius non retinet quod expendit in expeditione bullarum resignantis beneficium. Quia stylus satis vulgaris est, quod resignatarius soluat expensas bullarum resignantis, dummodo retineat id quod impendit in primo termino solutionis pensionis. Quapropter de sententia Flaminij, & Azor, potest resignatarius se obligare ad soluendam expeditionem bullarum resignantis, ea tamen conditione, ut in primo termino solutionis pensionis sibi satisfaciatur.